

The 2011 ESPAD Report Substance Use Among Students in 36 European Countries

**Björn Hibell, Ulf Guttormsson, Salme Ahlström, Olga Balakireva,
Thoroddur Bjarnason, Anna Kokkevi, Ludwig Kraus**

Közreműködő szerzők: Airi-Alina Allaste, Sharon Arpa, Mark Bellis, Anina Chileva, Spomenka Ciric-Jankovic, Ladislav Csémy, Tatijana Djurisc, Zsuzsanna Elekes, Fernanda Feijão, Silvia Florescu, Esther Kocsis, Eugenia Koshkina, Marina Kuzman, Patrick Lambrecht, Stéphane Legleye, Sabrina Molinaro, Mark Morgan, Alojz Nociar, Alexander Pabst, Daniela Piontek, Svend Sabroe, Otilia Scutelnicur, Janusz Sierolawski, Sladjana Siljak, Astrid Skretting, Stanislas Spilka, Eva Stergar, Tadas Tamosiunas, Ervin Toci, Marcis Trapencieris, Kyriakos Veresies, Pál Weihe

Az ESPAD kutatás célja, hogy **időben és nemzetközileg összehasonlítható adatokat gyűjtsön Európa fiataljainak dohányzásáról, alkohol- és egyéb drogfogyasztási szokásairól**, mérje a fiatalok fogyasztási szokásaiban bekövetkezett változásokat, összehasonlítsa az országoként eltérő trendeket. Az első adatfelvételre 1995-ben került sor 26 európai ország részvételével, 1999-ben 30 ország, 2003-ban és 2007-ben 35 ország, **2011-ben pedig 36 ország és több mint 100 ezer diák vett részt a kutatásban.**

A kutatás az iskolában tanuló 16 éves fiatalokra terjedt ki.

Valamennyi ESPAD kutatás a **CAN** (The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs) szervezésében, az **Európa Tanács Pompidou Csoportja**, valamint az **EMCDDA** (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) támogatásával készült.

Az ESPAD kutatások valamennyi magyarországi adatfelvétele a **Budapesti Corvinus Egyetemen készült**. Kutatásvezető: Elekes Zsuzsanna. A 2011. évi adatfelvételben közreműködött Domokos Tamás az **ECHO Survey Szociológiai Kutatóintézet**től.

A 2011. évi magyar adatfelvételt az **OTKA** (K 81353) valamint a **Nemzeti Drogfókuszpont** finanszírozta.

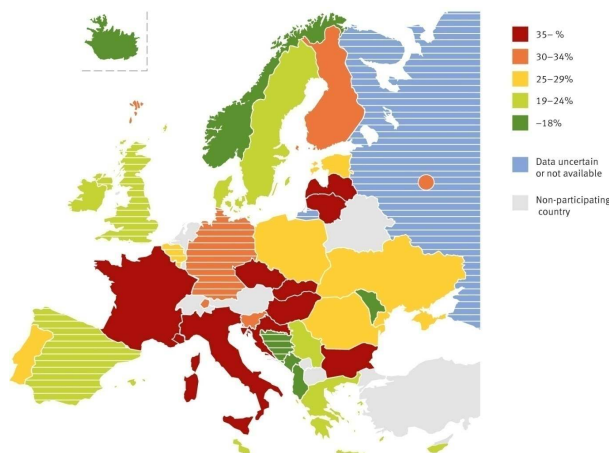
A kutatás főbb eredményei

Dohányzás

Európában a diákok több mint fele (54%) kipróbálta már a cigarettát. A diákok több mint egynegyede (28%) havi rendszerességgel dohányzik, és **közel minden hatodik fiatal (17%) napi rendszeres dohányzó**. Európában legnagyobb arányban a lett, cseh, horvát, bolgár, szlovák,

francia, monacói fiatalok dohányoznak. Az előző hónapban dohányzók és a napi rendszerességgel dohányzók aránya alapján is **a magyar fiatalok Európa élmezőnyében találhatók**

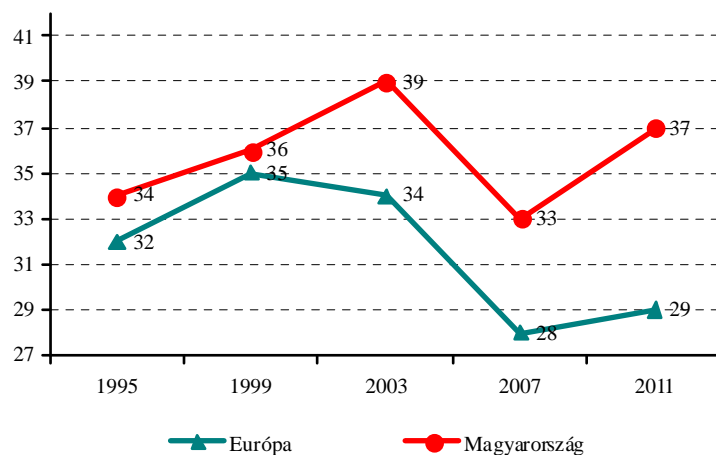
Az előző hónapban dohányzók aránya

(Hibell és társai 2012:67)

Európa diákjai körében a dohányzás 1999-2007 között mérséklődött, azóta alig változott. Magyarországon a 2007-ben tapasztalt csökkenés után **2011-ben újra nőtt a dohányzás elterjedtsége a fiatalok körében.**

*Az előző hónapban dohányzók arányának változása 1995-2011
(valamennyi adatfelvételben résztvevő országok adatai)*

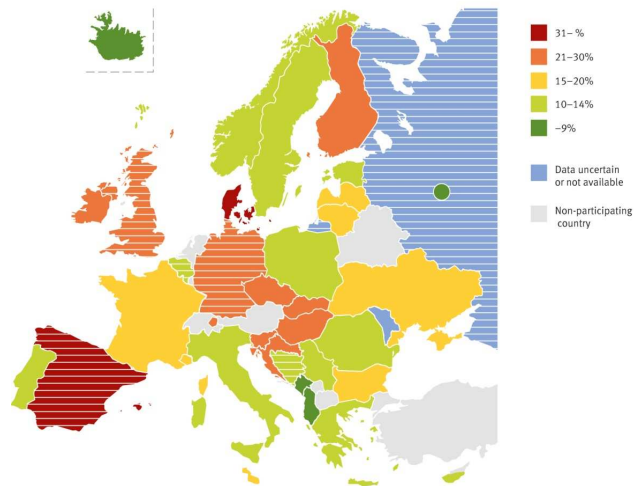
Alkoholfogyasztás

Európában a 16 éves diákok túlnyomó többsége (87%) ivott már alkoholt az életben, az előző hónapban alkoholt fogyasztók aránya 57%. **A magyar fiatalok az eddigi életben és az előző hónapban fogyasztók aránya alapján is meghaladják az Európai átlagot** (eddigi életben alkoholt fogyasztók aránya: 94%, az előző hónapba ivók aránya: 61%). Míg Európa jelentős részében a diákok inkább sört isznak, nálunk változatlanul tömény italokat fogyasztanak a legnagyobb mennyiségben.

Európában a rendszeres alkoholfogyasztás némileg csökkent 2007-ben és 2011-ben is. **A magyar fiataloknál ez a javuló tendencia nem figyelhető meg.** A rendszeresebben alkoholt fogyasztók aránya, és az egy alkalommal elfogyasztott ital mennyisége is kismértékű, de folyamatos növekedést mutat.

Európa diákjainak közel fele (47%) volt már részeg az életben és közel minden hatodik diák (17%) a kérdezést megelőző hónapban is legalább egyszer lerészegedett. **A magyar fiatalok 60%-a volt már részeg az életben, az előző hónapban lerészegedők aránya pedig 23%. Ez az ötödik legmagasabb arány a kutatásban résztvevő 36 ország között.**

A lerészegedők aránya az előző hónapban

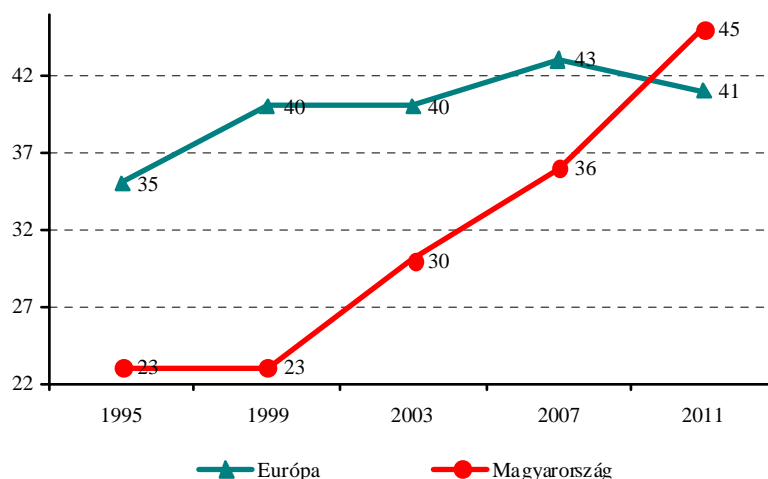

(Hibell és társai 2012:78)

A **nagyivás** (legalább öt ital egymás után történő elfogyasztása) szintén elterjedt. Európában a fiatalok 39%-a, Magyarországon pedig a diákok 45%-a legalább egyszer ivott ekkora mennyiséget a kérdezést megelőző hónapban. **Azaz, a magyar diákok e mutató alapján is az európai rangsor felső harmadába kerültek.**

A 2011. évi adatok azt mutatják, hogy a nagyivás terjedése Európa legtöbb országában megállt, vagy mérséklődött. Csupán négy országban (Szerbia, Ciprus, Görögország és Magyarország) regisztráltak további növekedés. **A nagyivás terjedésének legnagyobb mértékű növekedése Magyarországon következett be.**

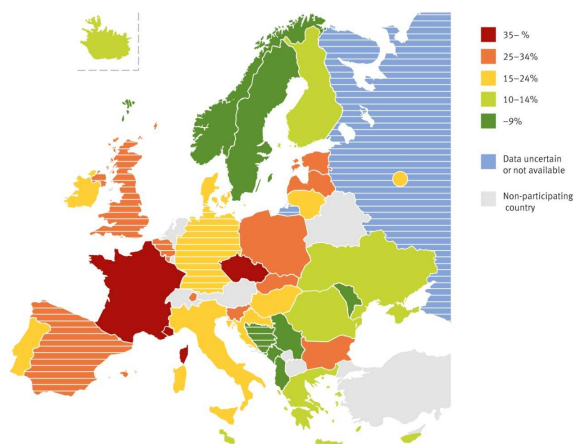
Az előző havi nagyivás arányának változása 1995-2012 (valamennyi adatfelvételben résztvevő országok adatai)

Tiltott szerek

Európában a diákok 18%-a kipróbált már valamilyen tiltott szert. Magyarországon a tiltott szereket valaha kipróbálók aránya 20% volt 2011-ben. Azaz, az ESPAD kutatások 16 éve során **először fordult elő, hogy a magyar fiatalok körében a tiltott szereket valaha kipróbálók aránya – ha csekély mértékben is – de meghaladta az európai átlagot.**

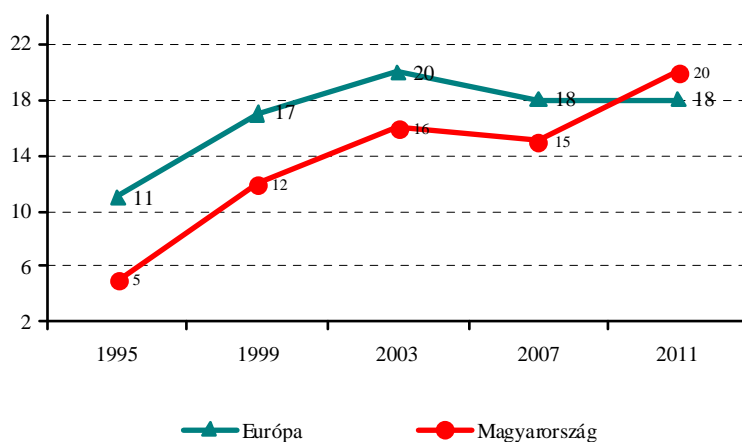
Tiltott szereket valaha használók aránya

(Hibell és társai 2012:87)

A 2007-ben regisztrált csökkenés után 2011-ben Európa átlagát tekintve nem változott a tiltott szereket kipróbálók aránya. Az országok egyharmadában enyhe növekedés volt megfigyelhető, az országok többségében stagnált vagy mérséklődött a tiltott szereket valaha használók aránya. **Magyarországon a 2007. évi mérséklődést követően 2011-ben egyértelműen nőtt a tiltott szereket kipróbálók aránya.**

A tiltott szereket valaha kipróbálók arányának változása 1995-2011

A 2011. évi adatok alapján a magyar fiatalok körében a marihuánán kívüli tiltott szereket valaha kipróbálók aránya 2 százalékponttal, az orvosi javaslat nélküli nyugtatók/altatók kipróbálása 3

százalékponttal magasabb, mint az európai átlag. **A gyógyszerek alkohollal történő együttes fogyasztása Magyarországon kétszerese az európai átlagnak.**

Főbb következtetések

- Európában a dohányzás csökkent 1999 és 2007 között, 2011-ben nem változott
- 2003-tól enyhén csökkent az alkoholfogyasztás mértéke, és 2011-ben először mérséklődött a nagyivás Európa diákjai körében
- A tiltott szerfogyasztás és elsősorban a marihuána fogyasztás 2003-ig tartó terjedése 2007-ben mérséklődött, a 2011. évi adatok pedig nem mutatnak változást 2007-hez képest.
- A marihuánán kívüli tiltott szerek fogyasztásának elterjedtsége 1999 óta nem változott
- **A magyar fiatalok fogyasztásában bekövetkezett változások – az európai trendektől eltérően – kedvezőtlen képet mutatnak:**
 - újra terjed a dohányzás
 - nő az alkoholfogyasztás elterjedtsége
 - más országokhoz viszonyítva is kiemelkedő növekedést mutat a nagyivás elterjedtsége
 - jelentős mértékben nőtt a tiltott szereket fogyasztók aránya
- A tiltott és legális szerek fogyasztásának elterjedtsége alapján **a magyar fiatalok elveszítették Európa más országaihoz viszonyított kedvező pozíciójukat.**
 - a dohányzás elterjedtsége alapján Európa vezető országai közé kerültünk
 - átlag feletti az alkoholt fogyasztók aránya
 - az előző hónapban lerészegedők aránya az ötödik legmagasabb értéket mutatja Európában, a nagyivók aránya szintén jelentősen meghaladja az európai átlagot.
 - A tiltott szerfogyasztás elterjedtsége alapján Magyarország még mindig Európa középmezőnyébe tartozik, de a tiltott szereket valaha fogyasztók aránya az elmúlt 16 évben először haladta meg az európai átlagot
 - A gyógyszerek alkohollal történő együttes fogyasztása Magyarországon kétszerese az európai átlagnak

A nemzetközi kutatás teljes anyaga megtalálható:

www.espad.org